

Kuidas metsakuklastestega rahumeelselt koos elada?

Kui metsakuklased otsest kahju ei tekita, tasub enne ümberasustamist mõelda, kas me ikka soovime neist vabaneda, sest oma kohaoleku ja tegutsemisega toovad nad meile ka kasu.

- metsakuklasi kui kaitsealuseid liike mürgitada ei tohi!
- metsakuklaste pesade ümberasustamiseks tuleb pöörduda esmalt Keskkonnaameti poole
- metsakuklasi aitavad ümber asustada vastavad spetsialistid
- eelnevalt tasub aga ise jälgida, et aianurka või kuuseheki alla ei tekiks metsakuklaste pesaalget
- juba tekkinud pesaalge tuleb välja kaevata ja viia sinna, kust kuklased tulid
- pesaalge kohale tuleks kallata tubakatolmu ja roheline seebi tömmist või kuivkäimla jääke ning katta see mullaga
- ümberasustamise korral tuleb esmalt välja kaevata kuhil, seejärel kuhilaalune osa ning üles leida ja eraldi tunnidesse paigutada sipelgate varuisendid ja emasipelgad
- pesamaterjal koos perega tuleb ümber asustada vähemalt 500 meetri kaugusele segametsa lõunaserva või metsalagendikule, kus puuduvad konkurentliigid
- pesasid ei tohi ümber asustada kohtadesse, kus elavad ees konkurentliigid, sest sellisel juhul sissetoodud liik enamasti hukkub
- iga paari nädala tagant tuleb teha järelsiiramine, sest esimese ümberasustamisega kogu pesakonda tavaliselt kätte ei suudeta saada
- pärast viimast järelsiirdamist võib panna väljakaevatud pesaauku repellente kihiti mullaga

Kaitsealuste metsakuklaste ümberasustamise kord on kehtestatud Eesti Vabariigi Valitsuse 15. juuli 2004. aasta määrusega nr 248 (RT I 2004, 58, 412).

Infovoldiku koostasid:

Ants-Johannes Martin
Maarja Kuuspu

Mis kasu on sipelgatest inimesele?

Olgugi, et sipelgad võivad mõjuda meile tüütu nuhtlusena, on sageli nende olemasolust ja tegutsemisest kasu ka inimesele, seda nii otseselt kui ka kaudselt.

- metsakuklased on kõige odavamad ja edukamad liitlased kahjulike metsaputukate ning aia- ja põllukahjurite hävitamisel
- tänu kahjurputukate hävitamisele takistavad kahjurputukate masspaljunemise kollete tekkimist
- hävitavad oma toitumisterritooriumil puuke
- osalevad mullatekkeprotsessides
- õhutavad ja kobestavad mulda
- varustavad mulda orgaanika ja mikroelementidega
- levitavad usinalt taimede seemneid
- osalevad taimede ning metsa- ja rabamarjade tolmemdamisel
- puhastavad loodust surnud loomselt ja taimsest materjalist
- võimaldavad edukalt hinnata keskkonna seisundit
- meelitavad lehetäifarmidega kohale kasulikke aia- ja metsakasuritest putukaid
- sipelgahape on suurepärase sääsetõrjevahend
- sipelgahape on hea ravivahend ka närvipõletike ja reumaatiliste valude puhul

Mis juhtuks kui sipelgaid enam ei oleks?

Sipelgate kui kõige intelligentsemate ja arenenumate selgrootute kadumisega vaesuks loodus oluliselt ning kahju kannataks seeläbi ka inimene.

- loodus kaotaks ühe suurima biomassiga koosluste tasakaalu reguleeriva üksuse
- toimuksid kahjurputukate hulgi paljunemised
- suureneksid kahjurputukate rüüsted meie metsades, aedades ja põldudel
- kaoksid mitmete loomade peamised toiduallikad
- kaoksid mitmete lindude ja imetajate jaoks olulised sule- ja nahaparasitiidide hävitavad kümluskohad
- halveneks mulla struktuur
- pinnas vaesuks orgaanikast ja mineraalidest
- mitmetel metsa- ja rabamarjadel tekiks tolmeldamisdefitsiit
- väheneks metsa- ja rabamarjade viljumine ja saagikus
- väheneks looduse elurikkus
- sipelgapesade näol kaoks ära üks põnevamaid vaatamisväärsuseid inimeste jaoks

Kuidas sipelgatega rahumeelselt koos elada?

Elades koos sipelgatega, tasub meeles pidada, et palju lihtsam on sipelgaid oma elamisest eemal hoida kui neist hiljem lahti saada.

- täida sein- ja vundamendipraod
- hoia toad ja köök toidujäänustest puhtad
- hoia veekraanid, valamud ja loputusastid korras
- kontaktmürkidega sipelgatest enamasti lahti ei saa, sest surmataks välistöölised, kuid ammed, sisetöölised, varuisendid, haue ja emasipelgad jäävad pesas ellu
- sipelgate pikaajalisel (vähemalt 1 kuu) toitmisel söötmürkidega on võimalik lahti saada ka haudmest ja emasipelgatest
- pesade ümberasustamine on palju tõhusam loodust, ennast ja oma laste tervist hoidvam viis kui mürgitamine
- pesade ümberasustamiseks kaeva sipelgad koos pesaga välja ning asusta võimalikult kaugemale (vähemalt 500 m)
- sipelgaid tasub ümber asustada neile sobivasse kooslusesse, kus puuduvad konkurentliigid
- oluline on üles leida ja ümber asustada ka sipelgate varuisendid, haue ja emasipelgad
- väljakaevatud ja ümberasustatud pesa põhja võib panna repellente, et pesakaaslased seda uuesti ei hõivaks
- sobivateks repellentideks on tubakatolmu ja roheline seebi tõmmis ning kuivkäimla laguproduktid
- mesilastarude alla taru jalgadele on soovitatav asetada silikoonõliga võõbatud sipelgatõrje tupsid, et sipelgad tarudesse ei roniks
- kui sipelgad on tarru haudme rajanud, saab sipelgaid peletada Cayenne'i pipra, tubaka-, kaneeli- ja nelgipulbriga
- vaaraosipelgatega võitlemiseks on kõige efektiivsem viis langetada elamu temperatuur 0°C ... -2°C-ni
- vaaraosipelgate vastu aitab ka söötmürk, mida võiks kasutada kuni 2 kuud
- haudme ja emade söötmürgiks sobib 5%-line booraksisööde segatuna hakkliha ja keedetud munaga
- töösipelgate söötmürgiks sobib eraldi sööt booraksi ja suhkrulahusega

